

Alina Koskela

23.6.2021

VN/12136/2021

Liikenne- ja viestintäministeriö

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi liikenteen palveluista ja työntekijöiden lähettämisestä ja ylikuormamaksusta annettujen lakien muuttamisesta

Pyydettyinä lausuntona *Luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi liikenteen palveluista ja työntekijöiden lähettämisestä ja ylikuormamaksusta annettujen lakien muuttamisesta* Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsäteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua ja keskittyy lausumaan muutoksista koskien ylikuormamaksusta annettuja lakeja. Toimet kuljetusten ylikuormien ehkäisemiseksi ovat hyvin tärkeitä ja suhtaudumme erittäin vakavasti ylikuormien aiheuttamiin riskeihin ja haittoihin.

Metsäteollisuus katsoo, että ylikuormien tilaajavastuussa tulee paremmin huomioida tilaajan tosiasialliset mahdollisuudet vaikuttaa ylikuorman syntyyn eri vaiheissa kuljetusketjua. Tiivistäen voidaan todeta, että esitetyssä mallissa tilaaja tai tämän edustaja syyllistyisi "*Kuljetuksen tilausrikkomukseen*" mikäli "*kuljetuksen suorittaja on ilmoittanut tai kun olosuhteista muutoin selvästi ilmenee, että kuljetussopimuksen mukaisen kuorman kuljettaminen edellyttää ajoneuvon suurimman sallitun kokonaismassan ylittämistä, ja kuorman vastaanottanut sekä maksanut tilaaja tai tämän edustaja on tästä huolimatta edellyttänyt kuljetuksen tapahtuvan...*".

Tilaajan vastuu kuljetusten operatiiviseen toimintaan liittyvissä asioissa on lähtökohtaisesti monimutkainen malli. Tilaajalla on parhaimmillaankin käytössä vain osa siitä tietotaidosta, joka vaikuttaa kuormatun ajoneuvokaluston tosiasialliseen painoon. Esimerkiksi puuraaka-aineen tuoretiheys vaihtelee vuodenaikojen mukana, minkä lisäksi kuljetuksen sääolosuhteet voivat kerryttää matkan aikana merkittävääkin loiskuormaa. Ratkaisut ajoneuvoyksikön kuormasta ja massasta tekee kuormaaja/kuljettaja hyödyntäen ammattitaitoaan ja kuorman punnitukseen käytettäviä työkaluja.

Metsäteollisuus huomauttaa, että kuljetuksen suorittajan käyttämän kaluston enimmäispaino ei ole samalla tapaa vakio kuin kuljetuksen suorittajan arvonlisävelvollisuus tai lupa/oikeus suorittaa kabotaasiliikennettä. Puukuormia liikkuu Suomessa noin 3000 kpl/vuorokaudessa, jolloin ehdotettu tilaajavastuumalli pakottaisi tilaajan tuplavarmistamaan kuljetuspalvelun suorittajalla jo olevat tiedot vielä viranomaisen palvelusta 3000 krt/vuorokaudessa.

Ehdotettu malli on hallinnollisesti vaikea, ja soveltuu huonosti myös sellaisten ennakoimattomien tilanteiden varalle, jossa kuljetuskaluston tietoja ei saadakaan joustavasti Traficomien palvelusta tai kalusto joudutaan viime hetkellä tai kesken ajon vaihtamaan toiseen kalustoon.

Alina Koskela

23.6.2021

Metsäteollisuus katsoo, että **tilaajaa ei tulisi voida asettaa ylikuormatilanteista rikosoikeudelliseen vastuuseen, mikäli tilaajan käyttämät kuljetussopimukset ja -säännöt osoittavat, että tilaaja ei salli kuljetusten ylikuormia, kannusta tai edellytä niitä sekä osoittaa ryhtyvänsä tarvittaviin toimenpiteisiin ylikuormia havaitessaan.**

Metsäteollisuus kiinnittää myös huomiota liikenneturvallisuutta heikentäviin vaikutuksiin, joita ehdotettu lisäys kuljetuksen tilausrikkomukseen saattaa aiheuttaa. Esityksen mukaisessa tilanteessa, jossa tilaaja ei ole edellyttänyt tai kannustanut ylikuormaan, mutta silti havaitsee enimmäispainon ja laillisen jouston ylittävän, tilaajan ainoa laillinen menettelytapa olisi olla maksamatta ja vastaanottamatta kuormaa. Kuljetus tulisi näin ollen käännättää takaisin tieliikenteeseen.

Metsäteollisuus on huolestunut menettelytavan vaikutuksista tieliikenteeseen ja muiden tieliikennekäyttäjien liikenneturvallisuuteen, jos havaitusti ylikuormattu kuljetus pääsee jatkamaan matkaansa vastaanottopaikalta. On myös mahdollista, että kuljetusta vajuutettaisiin vastaanottopaikan läheisyydessä liikenneturvallisuutta vaarantaen ja palattaisiin takaisin vastaanottopaikkaan lain salliman kuorman kanssa.

Metsäteollisuus katsoo, että ylikuormien automaattisen käännättämisen sijaan tilaajalla tulisi olla mahdollisuus osoittaa toimintansa vastuullisuus kuljetussopimusten ja -sääntöjensä kautta. Näkemyksemme mukaan ylikuormaleikkuri on ylikuormien käännättämisestä tieliikenteeseen liikenneturvallisempi ja ennaltaehkäisevämpi pelote. Erilaisissa ylikuormaleikkurimalleissa leikataan kuormasta maksettavaa rahtimaksua, mikäli ajoneuvoyhdistelmän suurin sallittu kokonaispaino ylittyy leikkurin kriteerien mukaisesti. Oikein toteutettuna ylikuormaleikkuri on todettu tehokkaaksi työkaluksi ylikuormien ehkäisemisessä, kun sen käytöstä on ennakolta sovittu kuljetussopimuksissa ja -säännöissä kuljetuksen suorittajan kanssa ja sitä käytetään ennaltaehkäisemistarkoituksessa.

Tavoitellun oikeustilan tulisi olla Metsäteollisuus ry:n näkökulmasta sellainen, jossa **vakiintuneet ja toimiviksi havaitut kuljetussopimukset ja -säännöt eivät aiheuta ylimääräistä huolta tilaajille mahdollisista rikosoikeudellisista vastuista.** Tilaajat ovat kyenneet reagoimaan sopimusten ja sääntöjen laiminlyönteihin. Nykykäytännöllä on ollut huomattava ennaltaehkäisevä vaikutus.

Tilaajan toimesta laiminlyöntitapauksissa kuljetuksen suorittaja on määrätty tilaajan toimesta määräaikaan ajokieltoon vastaanottopaikalle tai vaikeimmissa tapauksissa kuljetussopimus on purettu.

Metsäteollisuus esittää, että nykykäytännöt kirjattaisiin lain esitöihin selkeyden vuoksi esimerkkeinä huolellisuusvelvoitteen täyttymisestä.

Metsäteollisuus katsoo, että kuljetusten ylikuormien tilaajavastuun ei tulisi johtaa tilanteeseen, jossa kuormia kuormataan ja kuljetetaan vajaina varmuuden vuoksi. Metsäteollisuus yhtyy hallituksen esityksen näkemykseen, että ylikuormamaksulaissa määritettyä viiden prosentin ylitystä tulee soveltaa myös tilaajavastuussa. Toimiala on tehnyt pitkäjänteistä työtä puutoimitusten logistiikan tehostamiseksi ja

Alina Koskela

23.6.2021

päästövähennysten aikaansaamiseksi hyödyntämällä suurimpia mahdollisia kuljetusmassoja. Kokeiluissa nykyisiä sallittuja massoja isommissa kuljetuksissa on polttoaineen kulutuksessa saatu jopa 20%:n säästöjä per kuljetettu tonni. Vajaiden kuormien yleistyminen vesittäisi vuosien yhteistyötä ja leikkaisi päästövähennyspotentiaalia.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja